

Udnyt dansk styrkeposition indenfor mental sundhed og psykosocial støtte i fremtidens udviklingspolitik

Fælles høringsbidrag til den nye danske udviklingspolitiske strategi fra

DIGNITY, Røde Kors i Danmark, Red Barnet Danmark, Folkekirken Nødhjælp / DanChurchAid, Dansk Flygtningehjælp | DRC, AIDS-Fondet, LEGO Foundation International Rehabilitation Council for Torture Victims, MHPSS Collaborative, Mental Health Youth Alliance og Ubumi Prisons Initiative

Afsenderne på dette høringsbidrag støtter opfordringen til at gøre sundhed til en central prioritet i den fremtidige danske udviklingsbistand. Sundhed er en solidarisk og sikker investering, som giver store økonomiske, sociale og rettighedsmæssige gevinster for de fattigste. Sundhed er en kerneprioritet for udviklingslande og er derfor et oplagt fokus for ligeværdige partnerskaber.

Lige nu er det internationale system for humanitær bistand og udviklingssamarbejde under pres. USAs stop for udviklingsbistand, kombineret med nedskæringer fra 8 ud af de 15 største donorer, skaber et meget stort behov for at håndtere konsekvenserne af et svækket globalt bistandssystem. Derfor er den kommende strategi for Danmarks internationale udviklingssamarbejde mere afgørende end nogensinde før. Med strategien kan Danmark sende et vigtigt signal til det internationale samfund om behovet for solidaritet og langsigtede løsninger, blandt andet inden for sundhed.

Vi opfordrer til at Danmark særligt **udnytter den danske ekspertise og unikke styrkeposition indenfor mental sundhed og psykosocial støtte** til at udbygge Danmarks position som værdifuld partner for lande og befolkninger i det globale Syd.

Omfanget af dårlig mental sundhed og psykosocial trivsel i udviklingslande og konfliktområder er massivt. [Mere end hver femte person](#) i skrøbelige og konfliktramte samfund lider af alvorlige psykiske problemer. I flygtningebefolkninger er det helt op imod 50%. For børn og unge har flugt, vold og sult ofte livslange konsekvenser, fordi traumatiske oplevelser påvirker hjernens udvikling og muligheder for læring og engagement. Psykiske helbredsproblemer medfører store økonomiske tab – i Afrika helt op til [4% af BNP](#). Alligevel mangler der fokus på og finansiering til mental sundhed i udviklingslande: [Kun 0,3 %](#) af al udviklingsbistand til sundhed går specifikt til adressere mentale lidelser. [Mindre end 1%](#) af sundhedsbudgettet i de mindst udviklede lande i Afrika afsættes til området. Inden for mental sundhed og psykosocial støtte har de nylige finansielle nedskæringer særligt alvorlige konsekvenser. Der er således stort behov for, at Danmark udnytter sin styrkeposition til at fremme mental sundhed og psykosocial støtte. Dertil er der en række andre gode grunde:

Mental sundhed og psykosocial støtte er **en god investering**: [Eksempelvis](#) kommer hver krone investeret i mental sundhedsfremme mod depression og angst fire gange igen i form af øget produktivitet og beskæftigelse. Dertil kommer gevinsterne ved, at et godt mentalt helbred markant reducerer risikoen for [langvarige sociale problemer](#) hos udsatte grupper. Investeringer i mental sundhed og psykosocial støtte genererer ligeledes betragtelige gevinster, fordi de øger adgangen til og udbyttet af andre sundhedsindsatser. Det skyldes, at mennesker med mentale sundhedsudfordringer ofte ikke søger hjælp, når de lider af somatiske sygdomme, og i oftere [grad dropper ud af behandlinger](#) end andre grupper. På samme måde giver det bedre resultater indenfor [eksempelvis uddannelse](#) og [fattigdomsbekæmpelse](#), når mental sundhed og psykosocial trivsel integreres i indsatsen.

Mental sundhed og psykosocial støtte er også **en nødvendig investering**. I akutte humanitære katastrofer [redder det liv](#). I kroniske kriser er det en forudsætning for at opretholde menneskers modstandsdygtighed og evne til at rejse sig igen. Efter krig, vold, tortur og katastrofer er det nødvendigt at håndtere traumer og andre psykiske skader for at genopbygge samfund og [opnå varig fred og stabilitet](#). I overgange til demokrati og retsstat er adgangen og retten til mental sundhed efter traumatiske menneskerettighedskrænkelser et vigtigt skridt på vejen til genoprejsning og etablering af tillid til medmennesker og institutioner. I områder ramt af [klimaforandringer forværres menneskers tilpasningsdygtighed](#) af dårlig mental sundhed og trivsel.

Mental sundhed og psykosocial støtte er også **en oplagt investering**. Danmark har en styrkeposition indenfor mental sundhed i kraft af ledende forskningsinstitutioner¹, flere NGO-drevne videnscentre², relevante virksomheder, samt stor ekspertise indenfor den danske sundheds- og sociale sektor. Med den tiårige psykiatriplan er Danmark et foregangsland, når det kommer til at investere langsigtet og helhedsorienteret i mental sundhed og trivsel i vores eget samfund. Denne viden og erfaring bør Danmark gøre bedst mulig brug af i sit udviklingspolitiske engagement.

Undertegnede organisationer foreslår derfor, at Regeringen og Folketinget vedtager en udviklingspolitisk strategi for Danmark, hvor mental sundhed og psykosocial støtte har en tydelig plads. Det kunne være i form af følgende prioriteter og formuleringer:

1. Mental sundhed og psykosocial støtte som tværgående prioritet i Danmarks humanitære indsatser

Foreslået tekst: *Danmark vil udnytte sin styrkeposition indenfor mental sundhed og psykosocial støtte i humanitære kriser. Det vil være en dansk prioritet at fremme*

¹ Herunder centre for Global Sundhed på KU og SDU

² herunder Røde Kors bevægelsens globale MHPSS Hub, the MHPSS Collaborative for børn, unge og familier som huses hos Red Barnet, specialiserede videnscentre indenfor torturrehabilitering hos DIGNITY og IRCT

integration af mental sundhed og psykosocial støtte (MHPSS) på tværs af humanitære indsatser, fordi mental sundhed og trivsel er essentiel for menneskers overlevelse og tilpasning i akutte katastrofer, og for modstandsdygtighed i kroniske konflikter, flygtninge- og klimakriser. Danmark vil trække på viden og erfaring fra det danske civilsamfund, ledende forskningsinstitutioner, globale NGO-drevne videnscentre, samt den private sektor til at udvide kapaciteten indenfor mental sundhed og psykosocial støtte på tværs af humanitære indsatser.

2. Mental sundhed som særligt dansk bidrag til fred og genopbygning

Foreslået tekst: Danmark vil påtage sig et ansvar for at fremme fokus på mental sundhed i freds- og stabiliseringsindsatser. Det vil vi gøre, fordi vi ved, at traumer og svære psykiske konsekvenser af krig kan stå i vejen for genopbygning og varig fred, og fordi Danmark har en unik ressourcebase indenfor mental sundhed som kan gøre en forskel. I freds- og stabiliseringsindsatser vil Danmark have særligt fokus på at udbygge kapaciteter indenfor mental sundhed og psykosocial støtte i den primære sundhedssektor, i uddannelses- og socialektoren, samt i civilsamfundet. Og Danmark vil både politisk og finansielt prioritere opbygningen af sundhedsinstitutioner, som kan forebygge og behandle svære psykiske lidelser med særligt fokus på børn og unge, der har oplevet traumatiske hændelser, samt overleve af tortur og seksuel vold.

3. Mental sundhed som en kerneprioritet indenfor sundhedssektoren

Foreslået tekst: I arbejdet med at fremme global sundhed vil Danmark påtage sig et særligt lederskab for at fremme investeringer, højere kvalitet og bedre koordinering i mental sundhed og psykosocial støtte. Det indebærer et øget dansk bidrag til bl.a. WHO's MHGap, UNICEF and WHO Joint Programme on Mental Health and Psychosocial Well-being and Development of Children and Adolescents, samt et særligt fokus på mental sundhed og psykosocial støtte indenfor strategiske sundhedssektorsamarbejder. Danmark vil støtte samarbejder mellem den offentlige sektor, virksomheder og lokalt civilsamfund med henblik på at fremme innovative partnerskaber og nye finansieringsmodeller, der kan imødekomme behovet for investeringer i mental sundhed, herunder både forebyggelse og behandling.

